

CSEHY ZOLTÁN

Kétszer oda, kétszer vissza

Variációk Madách *Egy őrült naplója* című versének motívumaira*

I.

Hítvány erőmű az ember.

Gabčíkovo–Nagymaros. Az értelem
Zsilipjén nincs mit átemelni, s ha van,
Túl sok. A hídról a hatalmas kőkoporsókba
Látni, mintha Pluto anusában keresne
Aranyat a nap.

Egy gyilkosság tökéletes helyszíne lehetne.
Az elsodort vad kétségbeesve kapaszkodik fel
A síkos falon, minduntalan visszahull –
Pörög a sodrásban, mintha egy versben váratlanul
Beindulna az o-betűk mosógépszája.

De mit mosna tisztára?

A pofázást, a szöveg mögötti századot?
A gondolat origóját? Az állat nem bírja sokáig,
Fel fogja adni. Testét az erőmű falának csapja
A víz. Az ember falának a benne evickélő
Állatot. És az ember, kint is, bent is
Kéjelegve nézi.

* A dőlt betűs részek Madách verséből származó idézetek.

II.

A világ egy nagy patkányfogó.
 Gondolatcsapdákkal telik.
 Úgy burkol be a sötét,
 Mint szappant a szappantartófödém.
 A tisztaság felelőse. Lefordul
 Talpáról a test, és fogy, fogyatkozik,
 Mint geometriaóra végére a kréta.
 Oda fog aszni a szögre, mely
 Még egy ideig sebezve tartja életben.
 Mert konstruálsz te is,
 Ki csapdát, ki patkányt,
 És elhelyezed különféle korokba,
 Mitológiákba, szövegekbe,
 Hátha majd kattan, ott tart, kivéztet,
 Hátha majd belemegy, vergődik, megrohad.

III.

A lány bűvös növény.
 Jönnék, jönnék a kacsok.
 A gyökér meg a földbe rajzol.
 Szépen körberajzolja a patkányok vackát.
 Még puhít is rajta. Patkánynemzedékek
 Köszörülnek majd itt a fogaikat.
 De a lányok fölfelé nőnek,
 Nem úgy, mint a kártyalapfigurák.
 És akkor tényleg szépek, még a novemberi
 Esőben is.
 A szívük ilyenkor szabadságra vágyik. De hol van
 A növények szíve? (És a szabadsága?)
 Lassan hizlalják meg,
 Aztán egy szép napon kiröpül, mint egy Áprily-versből a pirók.

III.

Ember! Te nagyszerű méregfa!
 Tragikus vagy komikus görög lettél?
 A méreg, ahogy átfut a szöveg vénáin,
 Bűdösebb, mint a hajléktalan hús.
 „Én is ilyen szép kisgyerek voltam”,
 Aztán ágaim nőttek, és csak lombosodtam,
 És egyre több karom lett, és mindegyik végén
 Kinyújtott marok.

Cinikusok, hedonisták, sztoikusok
 Méрге a tiszta vérben, mely
 Nem létezik. Előbb csak pihen, mint olajfolt
 A vízen, sodródik az árral, aztán nőni kezd, átnő
 A bőrön, és belenő a vakvilágba: ekkor már fa,
 A tudás, a nemiség, a hús fája.
 Fokozatosan veszi birtokba és
 Teszi magáévá a nagyszerű semmit.

II.

Az angylt oltárképen a művész
Csak a gyomor tájáig festi le.
 Láttam én már vizelő angylt is.
 Ahogy Mantovában a nyakunkba zúdítja:
 Mire leér, nyirka sincs. A szépség permete.
 Egy oltárkép azért más: ott a test
 Csak megszokás, fontosabb az inger.
 Hogy röntgenképe legyen
 A sok léleknek, mely nézi,
 És harmonizáljon lehetőleg minddel.

I.

*Jól ismerlek, hizelgő macskafaj.
Persze, szőr, köröm és hét élet.
Zsír párnába tömött széplélek.
Egy oda-vissza elolvasott jaj.*

I.

*Nem gyilkolnak férfias nyíltsággal,
Gombostűkkel döfködnek agyon.
És te, tűpárna-Sebestyénje
A sokszoros meggyilkoltságnak,
Hiába vágyod az érzékiség napi fejadagját.
Hiába ragyogsz mennyei fénnel,
Akár egy pornósztárs
A szatén ágyterítőn. Nincs már
Szentség, és nincs angyali aurája.
Nem izgat senkit meztelenséged szadizmusa.
Hiába szakad meg, rongyosodik
Az ekstázis testedre ránövő ruhája.
Nézz föl az égre,
Fülelj, te kollektív tűpárna.
A csellista halott, a cselló még muzsikál.*

II.

*A megcsalt szív becsében nem veszít.
De nem ám! Ha meg mégis, ki veszi észre?
Kinek jó, hogy észrevegye,
Mikor fordul át épp megcsalásba az,
Ami egy szem kockacukorban is elfér,
Az édesség esszenciája?
Mézeskalács szív közepén a tükör,
Nézd meg magad a szívemben. Fogat is moshatsz.*

Rúzszt vehetsz elő.
Ha meghalsz, kérd, hogy ezt tartsák a szád elé.

III.

A Nagy Kopernik csillagrendszere
Kozmikus álmok Antal-perselye.

A rendszerek megrendszerezése által
Lebegsz oda, ahol minden sejt rád vall.

A nagy űrtengeren bolygó zátony,
Majd hajótörés – egy pornószájtton.

És még sincsen béke, konstans bartókiáda:
Halkan duruzsol a szférák harmóniája.

III.

Míg a sóhaj felér, esővé lesz.
És egyre gyakoribbak az esőzések.
A sóhajok útja merre esik?
És gyakoribb-e, mint ha nem?
A puszta közepéről a pelikán
Képes felszállni a mennybe.
Húsa gyerekei gyomrában emésztődik.
Szárnya felfogja az esőt.

II.

Mint a malomkő, hogyha búza nincs rajt,
Mint elveszett kard, hogyha nem vívhat bajt.
Azt álmodtam, hogy Németh Amadé Villon című

Operáját kell vezényelnem, és nincs meg a pálcám.
Aztán egy bögyös nőre üvöltözöm, aki
Hatalmas tubájával fészkelődik: „Magán innen látom,
Hogy nem készült! Húzzon haza, a kottát se hozta el.
Itt nem lehet dolgozni.”
Ó, malomkő, ó, búza,
Ó kard, ó bajvívás,
Ó pálca, ó tuba:
Itt nem lehet dolgozni.

I.

Két vezérrugója van csupán
Az ősznek. A nyelv, ahogy beszélni lehet róla,
És az illat, melyről beszélni kell.
Lassíts az iramon, ne fényezd úgy magad,
Idegen orrokig ne tülekedj, cefre.
Ó, a magányos vackor szerelmi öngyilkossága!
Ó, a töppedt szőlőszemek gruppszexe!
Alkohollá párlatolt nyelvek halála!
Rászorulsz évszak, néhány reflexre,
Míg befészkelsz a verssorok sarkába.
Teremts széleket, mámoros közeget,
S e *Felvilágosodott kornak közepet.*

